

L'urbanita

Exhaurides les temptatives postmodernes, fracassat l'intent de prolongar el dogmatisme de les avantguardes a través de l'estèril substitució de l'art pels processos ideològics, en la primera dècada del segle XXI l'art d'alguna manera ha tornat a ell mateix. Han tornat les idees estètiques, ha tornat l'emoció, i ho han fet per la via d'una experiència: el malestar urbà. Un malestar persistent, aparentment epidèrmic, però portador d'un desassossec sostingut. El subjecte artista i el subjecte urbà s'han trobat en un punt: l'urbanita. L'habitant que ja ha fet de la ciutat el seu paisatge, que pateix la pressió de la ciutat però al mateix temps en celebra les apoteosis, que viu en si mateix, en el seu rostre, dins el seu vestit, el seu cos, la tensió del canvi permanent, és el protagonista. Es podria dir que aquest urbanita és l'individu del postindividualisme, del moment en què el subjecte comença a deslliurar-se de les exigències de l'individualisme ideològic. És un moment de dubtes, de solituds, de por, que pertorben la construcció d'un nou tipus de trames i de xarxes socials, les quals potser seran el factor socialitzador que marcarà la pròxima dècada. Un sistema de relacions comunitàries sense comunitarisme, si es pot dir així.

Si el segle XX ha estat el dels crims de lògica, dels genocidis, de la liquidació sistemàtica de pobles i comunitats, el segle XXI s'està configurant com el segle de les violències intermitents, de les guerres d'entrar i sortir o d'entrar i no saber com sortir-ne. L'atac terrorista als Estats Units, l'11 de setembre de 2001, marca d'alguna manera l'inici del segle, de la mateixa manera que el tancament i l'asfíxia de Gaza –amb els habitants emparedats entre l'exèrcit israelià i Hamàs– és el record constant dels conflictes heretats del segle anterior, que han configurat fins a tal punt la manera de ser de determinades ciutats que la fractura s'ha convertit irreversiblement en un mur. El terrorista suïcida, en optar per morir ell mateix amb les seves víctimes, trenca l'últim protocol de comunicació entre humans: la creença que sempre hi ha un mínim denominador comú, la voluntat de sobreviure. El militarisme teatral que els estats utilitzen com a resposta ajuda els terroristes a consolidar el principal objectiu del terror: la por. I la por vol dir la dissolució de la sensibilitat democràtica: qualsevol retall de les llibertats és justificat per la por. Dit d'una altra manera: el clima de por, generat per l'estratègia i la contraestratègia del terror, es tradueix en el creixement sense remei de la submissió i la indiferència en les societats més avançades. Aquest estat d'esperit contrasta amb l'acceleració tecnològica que situa l'home corrent desafortadament al ritme de les noves pròtesis, sense saber si, en aquesta cursa, podrà salvar la seva pròpia condició humana.

L'art d'aquesta dècada parla de la ciutat de la por, de les masses, dels individus, del paisatge urbà, en què actors i decorats semblen buscar un cert retrobament. I, a través de l'art, descobrim una cosa que la fragmentació postmoderna semblava negar: el *pathos* universal compartit. La constatació que hi ha manifestacions del malestar que es donen de maneres molt semblants a les més diverses ciutats del planeta. Com una mena de fil comú que permet recuperar la idea d'experiència estètica comuna. I establir les bases d'una cultura

Pròlegs de Josep Ramoneda als catàlegs del CCCB

compartida a les ciutats que miren de teixir la seva convivència a partir de l'experiència de l'heterogeneïtat.

Art i ciutat es troben en la primera meitat del segle XXI perquè l'habitant pugui reconèixer-se a si mateix, en el marc que és el seu paisatge habitual. Un paisatge construït pam a pam per la mà humana. Quina és la promesa? Cap. Simplement, la constatació i l'estilització de l'experiència del malestar atòpic és una interpel·lació a nosaltres mateixos. A sortir de l'habitació sense vistes on sovint sembla que estiguem atrapats i mirar el futur sense por.